

Biografisk text från 1879

Riksföreståndare
Sten Sture
den äldre

Biografi:
Sten Sture den äldre.
Återutgivning av text från 1879

av A. H.

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-619-8

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Det här är en kortfattad biografi över en av de viktigaste personerna i svensk historia: Sten Sture den äldre.

Du får veta mer om hans imponerande släktingar och hans egen familj.

Men framför allt så får du viktiga fakta om hur det gick till när han kämpade för Sveriges oberoende och hur han blev landets mäktigaste person – riksföreståndare.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1879 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Ett fosterländskt Bildgalleri. LXXII. Riksföreståndaren Sten Sture den äldre".

Texten publicerades anonymt under signaturen "A. H."

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Biografi: Sten Sture d.ä.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1879 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Ett fosterländskt Bildergalleri. LXXII. Riksföreståndaren Sten Sture den äldre". Texten publicerades anonymt under signaturen "A. H.".

När konung Karl Knutsson, år 1467 för tredje gången utropad till Sverges konung, den 15 Maj 1470 slöt sin skiftesrika lefnad, trädde Sten Gustafsson Sture, till hvilken Karl på dödsbädden hade öfverlemnat befälet på Stockholms, Åbo och Örebro slott, i spetsen för riksstyrelsen. Riksrådet har sannolikt vid midsommartiden samma år valt honom till riksföreståndare, så att detta uppdrag i sjelfva verket blott förnyades och bekräftades å riksdagen i Arboga 1471.

Vid denna tid var Sten Sture en ung man, troligen knappt tretio år gammal. Hans släkt var sedan ett till två hundra år mycket namnkänd och ansedd. Fadern, Gustaf Anundsson Sture, hade uppnått värdigheten af riksråd; han afled 1444, medan Sten ännu var ett barn. Modern, Birgitta Stensdotter Bjelke, konung Karls halfsyster, gifte om

sig med Gustaf Karlsson Gumsehufvud, bror till konung Karls andra drottning Katarina. Dels på moderns gård, Ekholmen i Upland, dels i Kalmar, der styffadern var höfvitsman, dels i Danzig, dit morbrodern konung Karl begaf sig, när han första gången förlorade kronan, har Sten Sture troligen efter faderns död tillbragt en del af sin ungdom.

I vår historia framträder Sten Stures namn första gången 1464 under den hvälfning, som för andra gången, men blott för några månader, satte Karl Knutsson på Sverges tron. Vi påminna oss, att sedan erkebiskopen Jöns Bengtsson Oxenstjerna, som hade ledt den resning, genom hvilken Karl Knutsson förjagades och Danmarks-Norges konung, Kristiern af Oldenburg, uppsattes på Sverges tron (1457), kommit i oenighet med den nye konungen och af denne bortförts i fångenskap till Danmark, den myndige prelatens anhängare reste sig mot Kristiern, och att denne, som från Danmark skyndade hit med trupper, blef slagen af en svensk bondehär vid Haraker i Vestmanland 1464. I detta slag fördes svenskarna af Linköpings-biskopen Kättil Karlsson Vasa och Sten Sture.

Omkring denna tid synes Sten Sture hafva kommit i förbindelse med de mäktiga Axelssönerna af ätten Tott, söner af danska riksrådet Axel Pedersson Tott. Sten Sture förlofvade sig med Ivar Axelssons dotter Agneta, som dock snart borttrycktes af döden, hvarefter han gifte sig med hennes syskonbarn Ingeborg, dotter af riddaren Åke Axelsson. Sten bosatte sig på Råfsnäs, det gamla släktgodset vid Gripsholmsviken.

Karl Knutssons regering, sedan han 1464 återkallats, räckte, som sagdt är, endast några månader. Han störtades åter af erkebiskopen, med hvilken konung Kristiern försonat sig, och måste 1465 draga sig tillbaka till Finland. Emellertid återfick Kristiern ej därför Sver-

ges krona. Först blef den nyss nämnde biskop Kättil riksföreståndare och, efter hans död, erkebiskopen, men mot denne reste sig snart ett mäktigt parti, med Tottarna och Sturarna i spetsen, hvilka 1466 till riksföreståndare utsago Erik Axelsson Tott, gift med Elin Sture, syskonbarn till Sten Stures fader. Erkebiskopen besegrades och Karl Knutsson blef nu (1467) ånyo inkallad, hvartill Sturarna, Sten och Nils, kraftigt medverkade. Nils, den sedan så namnkunnige Svan-te Stures fader, tillhörde på fädernesidan ätten Natt och Dag, men bortlade detta namn, som hans syskonbarn, Måns Bengtsson, fläckat genom mordet å Engelbrekt, och upptog Sturevapnet efter sin mor Karin af de söderjutska Sturarnas ätt.

Karl Knutssons tredje regering fick ej förflyta i lugn. Biskop Kättils bror, riddaren Erik Karlsson Vasa, höjde upprorsfanan och vann flera segrar. Stödet för Karls vacklande tron voro Sten och Nils Sture. I spetsen för dalkarlarna, med hvilka Sten sannolikt 1464 första gången trädte i beröring, slogo de Erik Karlsson vid Uppbo färja i Dalarna, och ett par månader senare besegrade Sten konung Kristiern och tvang honom att upphäfva belägringen af Örestens slott. Konung Karl öfverlefde endast kort tid dessa framgångar, som omsider lofvade honom en lugnare besittning af Sverges tron. När han gick bort, var Sten Sture genom det förtroende, han hos allmogen förvärfvat, sjelfskrifven att öfvertaga ledningen af rikets angelägenheter. Det förtäljes, att konung Karl på dödsbädden rådde Sten att aldrig trakta efter konunganamn, emedan det namnet, sade han, förstört hans lycka och kostat hans lif.

Trots de vunna segrarna öfver danska partiet eller det högaristokratiska unionspartiet, befann sig den nye regenten i ett brydsamt och osäkert läge. Flera af rikets fasta slott innehades af konung Kristierns

vänner. Allmogen i vestra Upland, som länge varit missnöjd och orolig, slöt sig till Erik Karlsson, då han dit ankom med en krigsstyrka, och flera strider föreföllo under sommaren 1470. Konung Kristiern gjorde förberedelser till ett tåg mot Sverge. Under tiden fördes väl med honom åtskilliga underhandlingar, men å ömse sidor var man utan tvifvel förvissad, att afgörelsen skulle komma att bero af vapenlyckan. De fortsattes ännu, medan Kristiern, som i Juni 1471 ombord å sin flotta lemnade Köpenhamn, på vägen mot Stockholm uppehöll sig vid Kalmar. Den 18 Juli anlände han med sjutio skepp, förande en här å fem tusen man, till Vamelsön, den nu varande Djurgården, och gick derefter fram till Vängsön, den nu varande Skeppsholmen.

Efter Kristierns ankomst till hufvudstaden förnyades underhandlingarna, hvilka ledde till ett stillestånd, hvarunder man skulle komma öfverens så väl rörande de enskilda tvister, som uppstått mellan Kristiern och flera svenska herrar, som rörande Kristierns fordran, att varda antagen till konung. För afgörande af sist nämnda fråga utfärdades också kallelse till riksdag. Att Sture och de som höllo med honom ej menade allvarsamt med talet om Kristierns erkännande som konung, är dock otvifvelaktigt. Kristierns beteende under stilleståndet, då han sände ut ströftrupper och i lägret qvarhöll bönder, som kommit dit för att köpa salt, var ej heller egnadt att stämma folkmeningen till hans förmån. Sture, som påräknade att kunna resa allmogen så snart skörden var gjord, begaf sig åt landsorterna, öfverlåtande åt några riksråd att fortsätta underhandlingarna, och sammankallade till Vadstena ett möte, som den 4 September skref till riksrådet och borgerskapet i Stockholm, att folket ej ville hafva Kristiern till konung, utan i stället följa herr Sten för att afvärja rikets förderf. Det tillämnade riksmötet blef om intet. Redan hade vestgö-

tarna intagit Elfsborgs slott; medan Kristiern lyckades vinna på sin sida större delen af Uplands allmoge, framryckte mot Stockholm två svenska härar.

Den söder ifrån kommande svenska krigsstyrkan, som anfördes af Karl Knutsson Gera, Erik Magnusson Örnefot och Arvid Trolle, nådde den 26 September 1471 Järna, söder om Södertelje. Hufvudstyrkan, under Sten Stures befäl, kom vester ifrån, gick norr om Mälaren, förenade sig under vägen med Nils Sture, hvarefter dalkarlarna tillstötte; i början af Oktober kunde den från trakten af Vesterås gå mot Stockholm, dit den, vid Rotebro förstärkt af rodskarlarne, ankom på morgonen den 10 Oktober, tio tusen man stark. Till angreppet delade den sig i två hopar, af hvilka den större, under Sten Sture, gick vester om den sandås, som slutar med Brunkeberg, den andra, under Nils Sture, skulle från öster angripa fienden. Sten Stures afdelning, under vägen ökad med den söder ifrån, öfver Lidarnön, nuvarande Kungsholmen, antågande, tretton hundra man starka hären, framkom vid klockan elfva förmiddagen till S:t Klara kloster. Här stodo Kristierns trupper i en mycket god ställning, en del å höjden vid klostret, en del bakom förskansningar på Brunkeberg, som på den tiden var en hög ås, sträckande sig ända ned till Norrström och åt öster omgifven af moras. En del af danska hären var kvarlemnad å flottan, som låg bortom Kävlingeån, den nu varande Blasieholmen, hvilken då genom Närkeström skildes från fastlandet. Genom en träbro stod den fientliga hufvudstyrkan i förbindelse med sin flotta.

Sten Sture anföll den vid klostret uppställda danska afdelningen. I början understöddes den af artilleriet på Brunkeberg, der många stora »bössor» (kanoner) voro uppställda; Kristiern hade långt förut börjat att här uppföra så kallade »skärmar» (skansar), hvilkas bortrif-

vande flera gånger af de svenska rådsherrarna fordrats och af Kristiern utlofvats, medan man ännu höll god min och underhandlade med hvarandra. Till de angräpandes understöd skedde nu ett utfall från staden: under befäl af Knut Posse gingo två tusen man på båtar öfver strömmen och stormade förskansningarna på Brunkeberg. De intogo väl »den stora skärmen», hvars trävirke de lyckades antända, men slogos tillbaka, hvarpå de vände sig mot klostret och angrepo fienden i ryggen. Här af tvangs Kristiern att låta större delen af sitt folk rycka ned från Brunkeberg till den andra afdelningens undsättning. Den förbittrade kampen började luta till danskarnas förmån, när Nils Sture, som i Norrmalms nu tätt bebyggda trakter försinkats af skog och kärr, anlände och oförmodadt från öster anföll den på Brunkeberg kvarlemnade härhopan. Först vid tredje eller fjerde stormningen veko danskarna från Brunkeberg och sökte räddning å flottan. Under stridens hetta hade Knut Posse blifvit så illa sårad af Kristiern, att hans räddning ansågs för ett underverk. Konungen sjelf miste tre tänder af ett skott och sårades i benet. Dannebrog föll i svenskarnas händer. Huru stor mansspillan var å svenskarnas sida, vet man ej. Danskarna uppgifvas hafva förlorat inemot halfva sin styrka, nämligen fem hundra som stupade, nio hundra som drunknat, då de öfver den af svenskarna söndersågade bron sökte undkomma till flottan, öfver sex hundra fångar, bland hvilka riksmarsken Klas Rönnow. Ett antal svenska bönder har väl ock fallit, kämpande i de danska leden. Konung Kristiern skyndade att återvända till Danmark, men häftiga stormar försvårade hemfärden. De fasta platser, som hans anhängare ännu innehade i Sverge, föllo i början af följande år i riksföreståndarens händer.

— — —

Slaget på Brunkeberg blef en vändpunkt i vårt lands historia. Ej att härmed tanken på en förnyelse af de tre rikenas förening var jordad: derom underhandlades snart sagdt oafbrutet under en lång följd af år, och Kristierns härnadståg 1471 blef ej det sista försöket att med härmakt åter upprätta unionen. Men segern på Brunkeberg bidrog mäktigt att förbereda den slutliga upplösningen. Folkets djupa led hade vunnit denna seger, det hade dermed, såsom under Engelbrekt, ånyo visat hvad kraft, som bodde i dess barm och arm. Det ville ej låta sig förslafvas under herreförtryck. Unionen hade i adelns och prelaternas hand förvärdts från sitt ursprungliga syfte till att blott tjena herrarnas intresse. Derigenom restes allmogen till motstånd mot unionen, och mot den om sin styrka medvetna allmogens vilja kunde den ej nu mera genomföras.

Det försök, som drottning Margareta gjort, att genom de tre rikenas förening grunda en stormakt i Norden, har århundraden igen varit föremål för ett orättvist tadel. Hennes plan har drabbats af all den ovilja, föreningen ådrog sig, när under hennes oskicklige efterträdare herrarna i sin maktlystnads och egennyttas intresse förvred den till något helt annat, än hon menat. Vid den tid, då hon fattade spiran, hade de nordiska rikena varit på branten af nationel undergång. De tyska hansestädernas öfvermakt var så stor, tyska furstars, herrars och köpmäns insteg så starkt, att för dem föga fattades för att bringa de nordiska rikenas befolkning i trälldom. I de viktigare städerna var det tyska borgerskapet allrådande. Den allmänna stadslagen från midten af trettonhundratalet stadgade, att rådet i städerna skulle till hälften bestå af tyskar, och det stannade ofta ej dervid: i Stockholm voro år 1420 bland tjugoen rådspersoner endast två eller tre svenskar. Det gick i hufvudstaden slutligen derhän, att tjensterna

vid tull- och myntverken voro besatte med endast tyskar; det klagades ock på den tiden, att för svenske män intet återstod, om de ej ville blifva skarprättare eller dödgräfvare. Att de hit invandrande tyskarna ingalunda ansågo sig för svenska medborgare, förpligtade till trohet mot sitt fädernesland, det hade man nog samt sett år 1303, då Sverge första gången underkastades nesan af en tysk konung, och då Stockholm och Kalmar, der det tyska borgerskapet herrskade, öppnade sina portar för inkräktaren, Albrekt af Mecklenburg. Stockholms blodbad har blifvit så namnkunnigt och i lång tid utmåladt med sådan bevislig öfverdrift, att af tyskarna anställda, ännu värre mordhögtider oförtjent fått träda i skuggan. I det så kallade Kävringemordet i Stockholm, då stadens tyska borgare grepo de förnämsta bland sina svenska medbröder, pinade somliga till döds och lefvande brände de öfriga, offrades — såsom en af våra äldre historieskrifvare säger — »tu hundra Stockholms borgare, oskyldiga till allt annat, än att på svensk grund vara födda af svenska föräldrar». De tyska köpmännen i Bergen brände 1455 Munkelifs kloster, mördade Bergens biskop, konungens länsman och omkring sextio andra personer. Medan våra städer fingo sådana herrar, utbredde sig det tyska ridderskapet i provinserna, der, från de befästa slotten, de tyska föreställningarna om bondens bestämmelse att blott vara adelns träl gjordes gällande. Stora stycken utaf landet voro af den tyske inkräktaren Albrekt som pant upplåttna åt tyska furstar, och dessa landsdelar behandlades ej vidare såsom tillhörande den svenska kronan. Danmark hade nyss förut varit nära att blifva sönderstyckadt af de holsteinska grefvarna; Sverge har aldrig varit undergången så nära, som vid tiden för det tyska herraväldets höjdpunkt under den mecklenburgske äfventyraren; Norge, såsom alldeles beroende af tillförseln från hansestäderna

och svagare än de tvänne andra rikena, skulle efter dessas fall hafva varit värnlöst.

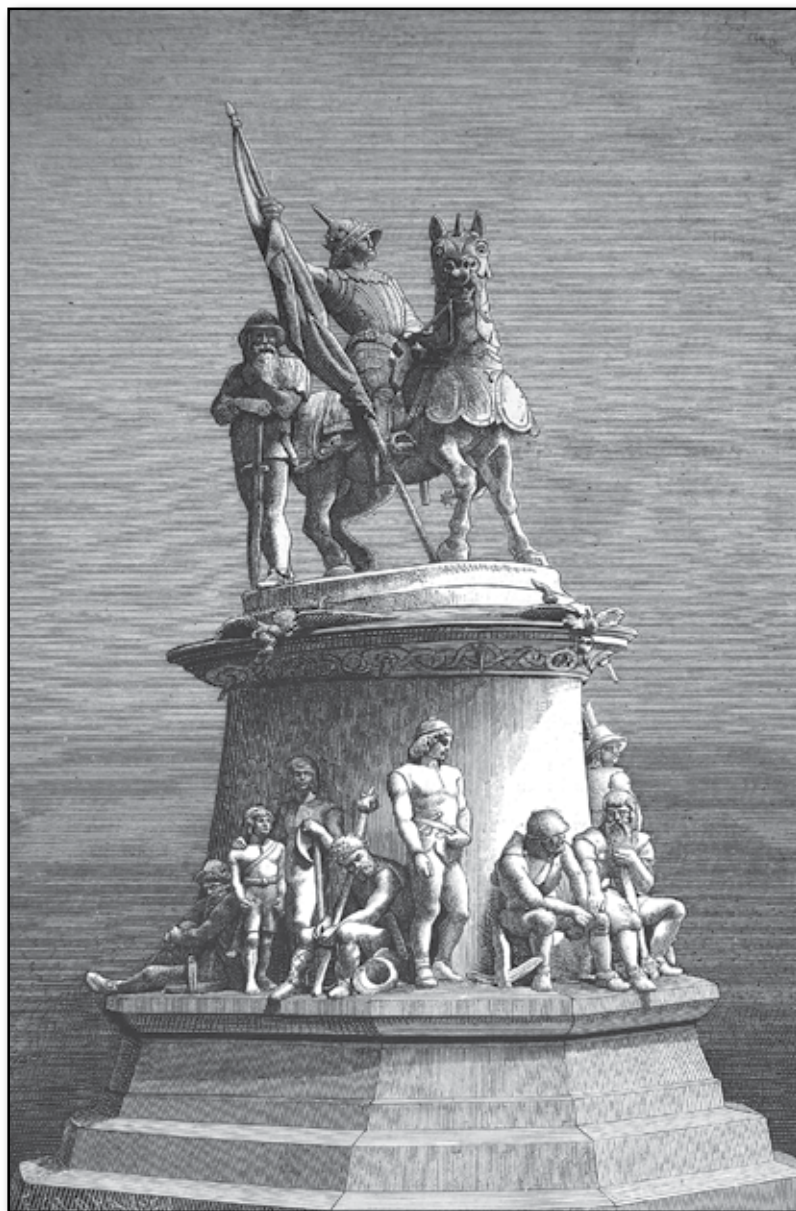
Mot dessa faror ville drottning Margareta samla de enade krafternas styrka, och första frukten af hennes statsklokhed, innan ännu rikenas förening var satt i verket, vardt ett storverk, som glänser genom tiderna och väl kan komma en att glömma mycket, som den dåliga unionspolitiken efter Margareta förbrutit. Med hennes hjälp bröts den tyska öfvermakten i Sverge så, att den aldrig mer återvann sin forna ställning, när svenskar, norrmän och danskar den 24 Februari 1389 vid Falköping i grund slogo Albrekts tyska här och gjorde honom sjelf till fånge.

Margareta åsyftade vidare att höja konungamakten, det vill med andra ord säga, inom måttliga gränser tillbakavisa herremännen, hvilka i Sverge som i andra länder under medeltiden sträfvade att alldeles förinta den gamla bondefriheten. Så väl mot presterna som adeln genomförde hon en betydlig indragning af krono- och skatte-gods. Kraftigt ingripande i alla allmänna ärenden och tyglande stormännen, började hon att åt statsmakten förskaffa aktning och lydnad — ett svårt värf, men ett af de angelägnaste i ett land, hvars medeltidsadels sjelfrådighet, laglöshet och egennyttä höra till de mest i ögonen fallande dragen af den tidens torftiga historia.

Men der fanns ej en man att något så när hålla vid makt och fullfölja hvad en qvinna, vida höjd öfver sin samtid, hade grundlagt. Under Erik af Pommern förfaller den kungliga makten, herreväldet reser hufvudet. Mot detta, mot adelsmännens och de utländska fogdarnas förtryck, ej mot unionen, reser sig den svenska allmogen under Engelbrekt. De senare folkresningarna deremot voro unionsfiendtliga. Herrarna, från början ej mycket varma för unionstanken,

hade nu insett, hvad af den kunde göras till deras förmån. De tre landens aristokrati, slutande sig tillsammans, uppsatte på tronen en genom de i hans konungaförsäkran stadgade vilkor till händer och fötter bunden statschef, en namnkonung, som hade maktens sken, medan herrarna sins emellan delade maktens verklighet, I den riktningen vrängdes Margaretas stora tanke, och detta adelsvälde ledde efter midten af fjortonhundratalet till fullständig laglöshet, till upplösning af samhällsbanden, till ständig inbördes fejd. Då reser sig åter folkmakten, ledd af »riksföreståndare». Vid de allt talrikare och allt viktigare riksdagarna taga bönder och köpstadsmän plats jämte andliga och världsliga herrar. Riksföreståndarskapet förvandlas genom Gustaf Vasa i ett ärftligt, inhemskt konungadöme. Unionen går under, emedan den numera blott tjenade en egennyttig, herrsklysten aristokrati. Den svenska folkfriheten räddas af de lägre stånden i förbund med Sturarna, Gustaf Vasa och Karl IX. Grundvalen för Sverges storhet är lagd. Raden af de store män, som lade grunden, öppnas af Sten Sture.

A. H.

*Förslag till Sten Stures minnesvård på Brunkebergstorg.
(Skiss, uppställd i Nationalmuseum, modellerad af Johan Börjesson.)*

Viktiga ord och personer

Albrekt av Mecklenburg.

[ca 1338–1412] Hertig av Mecklenburg och kung av Sverige mellan 1363/1364 och 1389. Avsattes som kung och satt flera år fängslad. Albrekt är i dag kanske mest känd som indirekt ledare för Vitalierna, en stark flotta med sjörövare som härjade i Östersjön.

Anundsson Sture, Gustaf.

[ca 1410– ca 1444] Svensk riddare och riksråd. Tjänstgjorde som hövitsman i både Älvsborg och Kalmar. Är i dag mest känd som pappa till Gustav Vasas farmor Birgitta Gustavsdotter (Sture).

Axelsson (Tott), Erik.

[1415–1481] Dansk adelsman och svenskt riksråd och riksföreståndare. Erik kom till Sverige som ung och blev snabbt en av landets mest inflytelserika personer. Han utsågs till riksråd 1449 och var riksföreståndare år 1457 och 1466–1467.

Axelsson, Ivar.

[1420–1487] Dansk adelsman och riksråd i både Danmark och Sverige. Är ökad för sin tid då han styrde Gotland och lät

plundra alla passerande fartyg.

Axelsson Tott, Åke.

[död 1477] Danskt riksråd. Var under en lång tid länsherre över Halland och befälhavare på Varbergs slott. Hans dotter Ingeborg var gift med den svenske riksföreståndaren Sten Sture den äldre.

Bengtsson (Oxenstierna), Jöns.

[ca 1417–1467] Svensk ärkebiskop och riksföreståndare. Är mest känd för sitt uppror mot kung Karl Knutsson (Bonde) som ledde till att denne avsattes.

Bengtsson (Natt och Dag), Måns.

[död ca 1477] Svensk lagman och riksråd. Är mest känd för mordet på Engelbrekt Engelbrektsson år 1436. Flydde utomlands efter dådet, återvände 1443 men straffades aldrig. Kallas i dag oftast Magnus Bengtsson.

Engelbrekt.

[ca 1390–1436] Svensk som började sin karriär som militär. Blev ledare för det så kallade Engelbrektsupproret som började 1431 i Bergslagen. Upproret mot Erik XIII blev så småningom allt våldsammare och spred sig också över hela landet. Engelbrekt intog ett stort antal borgar och slott men mördades den 4 maj 1436.

Erik av Pommern.

[ca 1382–1459] Svensk kung under flera perioder mellan 1396 och 1439 samt dessutom kung av Norge 1389–1442 och Danmark 1396–1439.

Gustav Vasa.

[1496–1560] Kung av Sverige från 1523 till sin död 1560. Gustav Vasa är en av de mest inflytelserika kungarna i svensk historia. Gustav införde arvsmonarkin i Sverige och reformerade kyrkan. Många menar att Vasa skapade den moderna svenska nationalstaten.

Karl IX.

[1550–1611] Karl var kung av Sverige från 1604 till sin död 1611. Var son till Gustav Vasa, bror till Johan III och halvbror till Erik XIV. Var inblandad i flera maktstrider och lät avrätta ett stort antal fiender inom adeln. Var också inblandad i fyra olika krig, bland annat mot Ryssland, Danmark och Polen.

Karl Knutsson.

[1408–1470] Svensk riksföreståndare samt kung av Sverige och Norge under flera perioder från 1448 till sin död 1470. Regerade under namnet Karl II och är också känd som Karl VIII och kung Karl.

Karlsson (Vasa), Erik.

[1436–1491] Svensk väpnare och riksråd. Deltog i ett antal inbördeskrig och uppror med en egen armé, han stred framför allt för en union med Danmark och mot Sten Sture. Dödades efter ett bråk med en präst. Hans kusin var pappa till blivande kungen Gustav Vasa.

Karlsson (Gumsehuvud), Gustav.

[1407–1486] Svensk jurist, riddare, ämbetsman och riksråd. Var

befälhavare för flera olika svenska slott, bland annat Kalmar slott och Stäkeholm. Är mest känd som svåger till svenske kungen Karl Knutsson (Bonde).

Karlsson (Vasa), Kättil.

[1433–1465] Svensk biskop i Linköping från 1459 tills sin död 1465. Var Sveriges riksföreståndare från december 1464 tills sin död i augusti 1465. Ledde framgångsrikt en bondehär och lyckades fördriva danske kung Kristian I från svenska tronen. Var medlem i Vasaätten och kusin till Gustav Vasas far Erik. Hans namn skrivs i dag oftast Kettil Karlsson (Vasa).

Drottning Katarina.

[1418–1450] Svensk och norsk drottning mellan åren 1448 och 1450. Var gift med kung Karl Knutsson Bonde (också kallad Karl VIII). Paret fick nio barn, bland annat Ivar Axelsson Tott och döttern Birgitta och Magdalena. Avled i september 1450 av pesten.

Kristiern af Oldenburg.

[1426–1484] Dansk kung från år 1448, norsk kung från 1450 och kung i Sverige mellan åren 1457–1464. När Kristian införde hårdare svenska skatter gjorde folket uppror och han blev av med den svenska kronan. Kristian förlorade också de norska Orkneyöarna och Shetlandsöarna till Skottland. Hans namn skrivs i dag oftast som Kristian I.

Drottning Margareta.

[1353–1412] Drottning av Danmark och Norge mellan 1387 och 1412 och av Sverige under åren 1389–1412. Avled av pesten och ligger begravd i Roskilde domkyrka.

Pedersson (Tott), Axel.

[död 1447] Danskt riksråd, riddare och riksföreståndare. Var en av Nordens mest inflytelserika män. Var bland annat befälhavare för Helsingborgs slott och var riksföreståndare två gånger.

Posse, Knut.

[ca 1440–1500] Svensk militär, ämbetsman, väpnare och riksråd. Deltog under slaget vid Brunkeberg 1471. Var fogde över Tavas-tehus slott och senare Kastelholms slott.

Prelater.

Samlingsord för personer inom kyrkan. Slangordet ”prälle” kommer från ordet.

Rönnow, Klas.

[död 1486] Dansk militär, riksråd och riksmarsk. Deltog i flera danska krigståg i Sverige och tillfångatogs av svenska trupper efter förlusten i slaget på Brunkeberg 1471.

Stensdotter Bjelke, Birgitta.

[död 1462] Svensk adelsdam. Var gift med riddaren Gustaf Sture och mamma till Sten Sture den äldre. Är i dag mest känd som farmors mor till Gustav Vasa.

Sture, Elin.

[död 1495] Svensk adelsdam. Var gift med riksföreståndaren Erik Axelsson (Tott) och under många år en av landets mest inflytelserika personer.

Sture, Nils.

[ca 1426–1494] Svensk riddare och riksråd. Är mest känd för erövringen av Västerås slott år 1466 och för att ha bidragit till segern vid slaget vid Brunkebergsåsen år 1471.

Svante Sture.

[1517–1567] Svensk greve, friherre och riksråd. Son till Sten Sture den yngre. Uppfostrades av Gustav Vasa efter sin fars död 1520. Anklagades av Erik XIV för förräderi och avrättades i maj 1567 tillsammans med sina söner i de så kallade "Sturemorden".

Tadel.

Äldre ord som betyder klandra, kritisera eller "dissa".

Trolle, Arvid.

[död 1505] Svensk lagman och godsägare. Arvid var en av Sveriges rikaste män någonsin och ägde nästan 1000 gårdar samt hela Nyköpings, Stegeborgs och Borgholms län. Han tvingades fly till Danmark år 1501 efter det misslyckade upproret mot unionskungen Hans.

Åkesdotter (Tott), Ingeborg.

[ca 1445–1507] Dansk och svensk adelsdam. Var dotter till den danske riddaren Åke Axelsson (Tott). Gifte sig med den svenske riksföreståndaren Sten Sture den äldre. Var en av de ivrigaste förespråkarna vid grundandet av Uppsala universitet. Är i dag mest känd som förebild för jungfrun på statyn Sankt Görän och draken i Storkyrkan i Stockholm.

*Nu kan du prenumerera på våra nya titlar via **patreon**.*

- Du får en ny e-deckare i veckan.*
- Du får tillgång till ett bibliotek med 50-100 titlar.*
- Du får tillgång till massor av fakta och biografier.*

Mer info:

www.patreon.com/klassiskadeckare